Lieta Nr. C40**0877**13

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Ventspils tiesas tiesnesis I.Kligačs

ar sekretāri S.Višķeri, piedaloties prasītāja pārstāvjiem- /pers. A/, zvērinātam advokātam G.Lācim, atbildētāja pārstāvim- zvērinātam advokātam O.Jonānam **2013.gada 22.novembrī** izskatot atklātā tiesas sēdē Ventspilī, Katrīnas ielā 14 civillietu Nr.C40087713 akciju sabiedrības „Optima Management" prasībā pret akciju sabiedrību „Ventbunkers" par pienākuma uzlikšanu sniegt informāciju, valdes rīcības atzīšanu par simulatīvu un zaudējumu piedziņu,

k o n s t a t ē j a

2013.gada 10.maijā tiesā saņemts akciju sabiedrības „Optima Management" prasības pieteikums pret AS "Ventbunkers", kurā lūgts uzlikt par pienākumu atbildētājam izsniegt AS „Optima Management" informāciju par AS „Ventbunkers" peļņu un zaudējumiem, par maksātspēju, par attīstības perspektīvām un par noslēgtajiem darījumiem starp AS „Ventbunkers" un akcionāru vai padomes locekli, sākot ar 2013.gada 8.aprīli līdz dienai, kad spriedums šai lietā stāsies likumīgā spēkā. Bez tam, lūdz piedzīt no AS „Ventbunkers" zaudējumus Ls 23.99 apmērā; atzīt, ka AS „Ventbunkers" valdes rīcībai, sasaucot ārkārtas akcionāru sapulces, sākot no 2013.gada 15.aprīļa līdz 2013.gada 15.maijam, ir simulatīvs raksturs; kā arī piedzīt tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka AS „Ventbunkers" nav sniedzis prasītāja pieprasīto informāciju. Atbildētāja valde rīkojas pretēji normālai komercpraksei, krietna un rūpīga saimnieka pienākumam un labai ticībai. Nepamatota ir 45 akcionāru sapulču sasaukšana trijos mēnešos katru darbdienu, tas neapšaubāmi ir simulatīvs darījums, kas rada zaudējumus sabiedrībai un tās akcionāriem.

Prasība pamatota uz Komerclikuma 169., 172., 267., 270., 274., 276., 282., 283., 296.pantiem, Civillikuma 1., 1437.-1439., 1646., 1770.-1774. un 2250.pantiem.

2013.gada 27.jūnijā saņemti AS „Ventbunkers" **iebildumi** elektroniskā pasta sūtījumā, kuros atbildētājs prasību neatzīst. Lai arī prasītāja savā prasībā norādījusi uz to, ka Komerclikuma 276.pants un 283.pants paredz divas atšķirīgas procedūras, prasītāja tās faktiski uzskata par vienu otru papildinošām, jo Komerclikuma 276.panta ceturtajā daļā paredzētos strīdus starp akcionāriem un valdi par informācijas sniegšanu ir jāizvērtē tiesā nevis kā tas noteikts 276.panta ceturtajā daļā – akcionāru sapulcē. Tā kā prasītāja faktiski pieprasījusi informāciju, pamatojoties uz Komerclikuma 276.pantu, strīdus gadījumā prasītājai, atbilstoši Komerclikuma 276.panta ceturtajai daļai ir jāvēršas pie atbildētājas akcionāru sapulces, kura izšķir strīdus par sabiedrības valdes atteikumu izsniegt informāciju. Uzskata, ka prasījums atzīt atbildētājas ārkārtas akcionāru sapulces par simulatīvām ir nesaprotams un šādam prasījumam nav pamatojums tiesību normās.

Vērš tiesas uzmanību uz to, ka Komerclikuma 276.pants, gan 283.pants paredz akcionāra tiesības pieprasīt informāciju, kas nepieciešama akcionāram konkrēto akcionāru sapulču darba kārtības jautājumu izlemšanai. Prasītājas prasībā ietvertais informācijas pieprasījums neliecina par to, ka prasītāja interesējas par atbildētājas ārkārtas akcionāru sapulču darba kārtībā iekļautajiem jautājumiem. Uzskata, ka, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 1.punktu un 2.punktu tiesvedība lietā ir izbeidzama.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis G.Lācis prasību uzturēja pilnībā uz tiem pamatiem, kas norādīti prasības pieteikumā, paskaidrojot, ka AS „Ventbunkers" valde regulāri sasauc ārkārtas akcionāru sapulces, kurās darba kārtībā paredzēts viens un tas pats- jautājums padomes atsaukšanu un pārvēlēšanu, padomes locekļu atsaukšanu. Uzskata, ka valdes rīcība, sasaucot ārkārtas akcionāru sapulces katru darbadienu bez pienācīga un aktuāla iemesla vairāku mēnešu garumā ir pretrunā Komerclikuma 270.pantam un valdes pienākumam rīkoties kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Akcionāri ir spiesti gandrīz katru dienu doties uz akcionāru sapulcēm, kaut arī par padomes locekļiem tiek ievēlēti vieni un tie paši. Šādas darbības nevar kvalificēt kā labticīgas, bet kā simulatīvas. Sabiedrības valde iepriekš nevar zināt, vai kāds no padomes locekļiem vēlēsies atstāt amatu, ja nav bijusi iepriekšēja vienošanās ar ievēlētiem padomes locekļiem par to, ko var kvalificēt kā simulatīvu darījumu Civillikuma 1437.-1439.pantu izpratnē. Tas ir pretrunā sabiedrības interesēm, Komerclikuma jēgai un saprātīgai komercpraksei vispār. Prasītājs pirms katras akcionāru sapulces nosūtījis AS „Ventbunkers" valdei pieprasījumus par informācijas sniegšanu, uz ko nav atbildēts. Komerclikums 276.panta ceturtā daļa un 283.pants regulē divas dažās procedūras, tādēļ Komerclikuma 276.panta ceturtā daļā procedūras izmantošana neietekmē 283.panta izmantošanas iespējas. Uzskata, ka bija tiesības griezties tiesā, jo valde, saņemot pieprasījumus, nav sniegusi Komerclikumā 276.panta ceturtā daļā paredzēto informāciju.

Prasītājs ir piedalījies ne vairāk kā piecās no šajā laikā sasauktām akcionāru sapulcēm. Nevar pateikt, vai prasītājs sapulcēs ir pieprasījis valdei sniegt informāciju.

Katras ārkārtas akcionāru sapulces sasaukšana ir saistīta ar zināmām izmaksām. Uz pieteikuma iesniegšanas dienu prasītājam radušies zaudējumi Ls 23.99 apmērā, kas uz doto brīdi ir pieauguši un sastāda Ls 61.55. Lūdz prasību apmierināt.

Atbildētāja pārstāvis prasību neatzina, lūdzot izbeigt tiesvedību lietā, jo prasītājs nav ievērojis Komerclikumā noteikto kārtību. Tā ka AS „Optima Management" pieprasījusi informāciju atbilstoši Komerclikuma 276.panta ceturtai daļai, tad strīdus gadījumā viņai bija jāvēršas pie akcionāru sapulces, kas nav darīts. Arī Komerclikuma 283.pants nav ievērots, jo pieprasījums sniegt ziņas nebija sapulcei, akcionārs informāciju nav pieprasījis akcionāru sapulces laikā. Uzskata, ka prasījumi neatbilst likuma jēgai, mērķim. Lūgums sniegt informāciju līdz dienai, kad stāsies spēkā spriedums , neatbilst Civilprocesa likuma 1.pantam.

Prasība par zaudējumu piedziņu nav grozīta, lai prasītu zaudējumus Ls 61.55 apmērā. Izdevumus, kas radušies nosūtot pieprasījumus, nevar uzskatīt par zaudējumiem, bet tie pieskaitāmi pie saimnieciskiem izdevumiem, kas ir atkarīgi no paša prasītāja nevis atbildētāja.

Uzskata, ka nevar valdes rīcību atzīt par simulatīvu, jo par simulatīvu var atzīt tikai darījumu nevis valdes rīcību. Šāds prasījums nevar būt patstāvīgs prasījums, bet tikai priekšnosacījums citas prasības izvērtēšanai. Civillikuma panti par simulatīviem darījumiem neattiecas uz valdi. Uzsver, ka akcionāru sapulces sasaukšana ir valdes kompetence un tiesai nav pieļaujams vērtēt, kādēļ tā tiek sasaukta, jo to nosaka likums.

Ja valde nodarījusi zaudējumus AS „Ventbunkers", tad jāceļ prasība pret valdes locekļiem. Nav atbildētāja prettiesiskas rīcības, lai konstatētu zaudējumus.

Lūdz izbeigt tiesvedību lietā vai prasību noraidīt.

Pārbaudot lietas materiālus, izvērtējot lietas būtību kopumā, tiesa uzskata, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Lietā nav strīds, ka AS „Optima Management" ir AS „Ventbunkers" akcionārs un ka 2013.gada aprīlī, maijā, jūnijā valde sasaukusi 45 ārkārtas akcionāru sapulces. No AS „Ventbunkers" paziņojumiem akcionāriem (lietas 45.- 48., 118.lapa) redzams, ka ārkārtas akcionāru sapulces darba kārtībā ietverti jautājumi par AS „Ventbunkers" padomes atsaukšanu un pārvēlēšanu, padomes locekļu atsaukšanu, kā arī par izmaiņām statūtos. Tāpat nav strīds, ka AS „Optima Management" pirms prasības iesniegšanas griezies pie AS „Ventbunkers" ar lūgumiem par informācijas sniegšanu par AS „Ventbunkers" peļņu un zaudējumiem, maksātspēju, attīstības perspektīvām, noslēgtajiem darījumiem Komerclikuma 276.panta 4.daļā noteiktā termiņā, uz ko nav saņēmuši atbildes.

No šejienes secināms, ka AS „Ventbunkers" valde ir atteikusies izsniegt prasītājam par akciju sabiedrības peļņu un zaudējumiem, maksātspēju, attīstības perspektīvām, noslēgtajiem darījumiem.

Tiesas skatījumā, akcionāra tiesība uz informāciju ir akcionāram individuāli piemītoša, līdzvērtīga ar citām akcionāru tiesībām, piemēram, balsstiesībām, tiesībām uz dividendēm un uz likvidācijas kvotu sabiedrības likvidēšanas gadījumā.

Komerclikuma 276.panta ceturtā daļa paredz, ka strīdus starp akcionāriem un valdi jautājumos par informācijas sniegšanas atteikumu izšķir akcionāru sapulce. No šejienes izriet, ka prasītājam šī panta kārtībā bija tiesības pieteikt lūgumu izšķirt šo strīdu ārkārtas akcionāru sapulcēs.

Komerclikuma 274.panta otrā daļa nosaka, ka akcionāriem (...) ir tiesības (..) pieprasīt institūcijai, kas sasauc akcionāru sapulci, papildu jautājumu iekļaušanu sapulces darba kārtībā.

Tā kā sapulču dienas kārtībā netika ietverti minētie prasītāja jautājumi, AS "Ventbunkers" akcionāru sapulcei nebija iespējams izšķirt strīdu saskaņā ar Komerclikuma 276.pantu.

Šai sakarā ir jāņem vērā, ka Komerclikuma 276.panta ceturtā daļa paredz, pie noteiktiem apstākļiem, noteiktu ziņu sniegšanu konkrētam akcionāram, bet šī likuma 283.panta pirmā daļa paredz ziņu sniegšanu sapulces laikā un sapulcei, tas ir visiem klātesošiem akcionāriem, nevis konkrētam akcionāram, kā to kļūdaini uzskata prasītājs.

Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē paskaidroja, ka no visām notikušām ārkārtas akcionāru sapulcēm AS „Optima Management" kā akcionārs piedalījās ne vairāk kā piecās sapulcēs un nezinot, vai šajās sapulcēs akcionārs pieprasījis šādu informāciju. AS „Ventbunkers" pārstāvis tiesas sēdē noliedz, ka šāds pieprasījums sapulcē būtu pieteikts.

Saskaņā ar Komerclikuma 283. panta pirmo daļu valdei ir pienākums pēc akcionāru pieprasījuma sniegt sapulcei ziņas par sabiedrības saimniecisko stāvokli tādā apjomā, kādā tas nepieciešams attiecīgā darba kārtības jautājuma izskatīšanai un objektīvai izlemšanai.

Komerclikuma 283.pants uzliek par pienākumu sniegt ziņas akcionāru sapulcei, bet ne atsevišķam akcionāram pēc tās pieprasījuma.

Kā izriet no Komerclikuma 283.panta, valde nedrīkst atteikties pēc akcionāru pieprasījuma sniegt ziņas sapulcei par peļņu, zaudējumiem, maksātspēju, attīstības perspektīvām, noslēgtajiem darījumiem starp sabiedrību un akcionāru ar nosacījumu, ja tas nepieciešams attiecīgā darba kārtības jautājuma izskatīšanai un objektīvai izlemšanai. Tādējādi, valdei pēc prasītāja pieprasījuma būtu jāsniedz minētās ziņas, ja šāds lūgums būtu pieteikts sniegt sapulcei un ja tas nepieciešams attiecīgā darba kārtības jautājuma izskatīšanai un objektīvai izlemšanai. Kā redzams no lietas materiāliem, tad sapulcei sniegt ziņas vispār nav pieteiktas.

Tā kā konkrētajās akcionāru sapulcēs tikuši izlemti tikai jautājumi par padomes atsaukšanu, pārvēlēšanu, padomes locekļu atsaukšanu un izmaiņām sabiedrības statūtos, tiesa atzīst, ka nav pamata uzskatīt, ka prasītāja pieprasītās ziņas būtu nepieciešamas attiecīgā darba kārtības jautājuma izskatīšanai un objektīvai izlemšanai.

Komerclikuma 283.panta pirmo daļu, kas dod skaidrojumu sniedzamo ziņu apjomam, ka šo ziņu apjomam jābūt tādam, kāds tas nepieciešams attiecīgā darba kārtības jautājuma izskatīšanai un objektīvai izlemšanai. Strīdus akcionāru sapulces darba kārtības jautājumi, sakarā ar kuru pieprasīta informācija, bija padomes atsaukšana, pārvēlēšana, padomes locekļu atsaukšana un izmaiņas sabiedrības statūtos. Tā kā darba kārtības paredzētie jautājumi tika izskatīti, par to nobalsojot ar vairākuma balsu pārsvaru, tiesa uzskata, ka nepieciešamo ziņu apjoms akcionāru sapulcei bijis pietiekams jautājuma objektīvai izlemšanai.

Prasītājs akcionāru sapulcēs arī nav norādījis, ka nesniegtās informācijas dēļ tā nav spējīga pieņemt lēmumu jautājumā par padomi.

Minētā sakarā, no lietā pievienotiem ārkārtas akcionāru sapulces protokoliem redzams, ka sapulcei, tas ir lielākai daļai un lemt tiesīgai daļai ziņas bija pietiekamas, lai izskatītu darbā kārtībā paredzētos jautājumus. Šo sapulču lēmumus prasītājs nav apstrīdējis, tātad ir atzinis.

Tiesas skatījumā akcionāram būtu nepamatoti atteikts sniegt viņa pieprasītās ziņas, ja tas būtiski ietekmētu viņa nostāju attiecīgajā jautājumā. Prasītāja nav izmantojusi vairums gadījumos piedalīties akcionāru sapulcēs, ne arī Komerclikuma 274.panta otrā daļā noteiktās tiesības pieprasīt valdei papildu jautājumu iekļaušanu sapulces darba kārtībā, kā arī nav balsojusi pret padomes locekļu apstiprināšanu. Komerclikuma 283.panta pirmās daļas mērķis ir nodrošināt akcionāru sapulces darba kārtībā ietverto jautājumu izskatīšanu un objektīvu izlemšanu. Tādejādi tiesas skatījumā prasītājas prasījums iegūt informāciju neatbilst Komerclikuma 283.panta mērķim, proti, iegūt ziņas attiecīga jautājuma objektīvai izlemšanai. Ceļot prasību, prasītājs nav pamatojis arī savu tiesisko interesi kontekstā tieši ar konkrētās informācijas nesaņemšanu.

Tiesa pievienojās Kurzemes apgabaltiesas 2011.gada 21.jūnija spriedumā Nr. C 40121410 izteiktam secinājumam, ka ikviens akcionārs ir tiesīgs rīkoties savās interesēs ar sev piederošo kapitālu. Kapitālsabiedrībās lēmumu pieņemšanas procedūra nav balstīta uz demokrātijas principiem, bet gan uz ieguldītā kapitāla lielumu. Komerclikums regulē kārtību, kādā tiek sasauktas akciju sabiedrību akcionāru sapulces, atsevišķos gadījumos paredzot lēmumu pieņemšanu ar vienkāršo balsu vairākumu vai ar kvalificēto balsu vairākumu, bet jebkurā gadījumā katram akcionāram ir tik balsu, cik viņam pieder akcijas.

Tiesas skatījumā pati akciju sabiedrības valde ir tiesīga patstāvīgi izlemt jautājumu par ārkārtas akcionāru sapulces sasaukšanu un sapulču biežumu, ko nevar ierobežot tiesa. To nosaka Komerclikuma 270.panta pirmā daļa. Valdes kompetencē ir konkrētas informācijas vai ziņu sniegšanu vai atteikumu sniegt šādas ziņas konkrētam akcionāram. Komerclikuma normas nepiešķir tiesai tiesības lemt par aizlieguma noteikšanu akcionāram iegūt ziņas par akciju sabiedrības iekšēji saimnieciskajiem jautājumiem un tikai strīdi par valdes atteikumu izpaust ziņas tiek izšķirti tiesā.

Tiesas skatījumā prasītājam nav pamata atsaukties uz Komerclikuma 283.pantu, jo AS „Optima Management" mērķis nav iegūt konkrētas ziņas attiecīga jautājuma objektīvai izlemšanai.

Labas ticības princips nozīmē to, ka katram savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāizpilda, ievērojot citu personu pamatotas intereses. Tātad Civillikuma 1.pants pieprasa, lai civiltiesisko attiecību dalībnieki rēķinātos viens ar otru un ņemtu vērā pretējās puses intereses. Tiesību normā ietvertā prasība tiesību izlietošanā un pienākumu pildīšanā ievērot citu personu pamatotās intereses nozīmē arī to, ka tiesību subjekti nedrīkst savas tiesības izlietot netaisnprātīgi.

Simulatīvs darījums paliek spēkā tiktāl, cik tas nepieciešams patiesi gribētā darījuma uzturēšanai spēkā. Savukārt, prasītāja argumenti par valdes rīcību balstīti uz pieņēmumu. Prasītājs nepamatoti uzskata, ka AS „Ventbunkers" valdes rīcība, sasaucot ārkārtas akcionāru sapulces no 2013.gada 15.aprīļa līdz 2013.gada 15.maijam, norāda uz simulatīvo raksturu.

Atbilstoši vispārējiem komerctiesību principiem, vienas darījuma puses pieļautie pārkāpumi nevar ietekmēt otras puses tiesisko situāciju. Nav pierādījumi, ka valde, sasaucot ārkārtas akcionāru sapulces no 2013.gada 15.aprīļa līdz 2013.gada 15.maijam, ar savu rīcību būtu aizskārusi kāda akcionāra tiesības.

Sapulču sasaukšanas biežumu un tajos skatāmos jautājumus nevar noteikt tiesa, bet tas ir pašas valdes kompetence. Valdes locekļiem ir izteikts uzticības raksturs. Ja akcionāru sapulcei neapmierina valdes darbs, tad tā to var atsaukt.

Tiesa uzskata, ka atbildētājs pamatoti uzskata, ka prasītājam nav pamata pieprasīt uzlikt pienākumu sniegt informāciju par laiku pēc sprieduma taisīšanas, jo informācijas minētie apstākļi vēl nav iestājušies. Līdz ar to nevar konstatēt, ka būtu noticis prasītāja tiesību vai interešu aizskārums.

Tāpat prasītājam nav pamata atsaukties uz Civillikuma pantiem, kas regulē zaudējumu atlīdzību. Tiesa nekonstatē priekšnosacījumus zaudējumu atlīdzināšanai. Tiesas sēdē netika iegūti pierādījumi tam, ka atbildētājs vainojams jebkādā darbību veikšanā vai bezdarbībā, rupjā neuzmanībā, ka kāda atbildētāja konkrēta darbība vai bezdarbība ir bijusi cēloniskā sakarā ar zaudējumu rašanos AS „Optima Management". Izdevumus, kas radušies prasītājam sakarā ar informācijas pieprasīšanu, tiesa vērtē par saimnieciskiem izdevumiem, kas atkarīgi no paša prasītāja.

Vienlaicīgi tiesa nepiekrīt prasītāja viedoklim, ka tiesvedība lietā izbeidzama, jo iestājušies Civilprocesa likuma 223.panta 1.un 2.punktu nosacījumi. Prasītājs ir iesniedzis pierādījumus, kas apliecina viņa tiesības uz savu interešu aizsardzību tiesā.

Tādēļ prasība noraidāma, papildus radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par pavēstu, pieteikuma sūtīšanu- Ls 0.86 piedzenami valsts labā no prasītāja.

Prasītājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesāšanās izdevumiem (Civilprocesa likuma 204.^{1}pants).

Pamatojoties uz iepriekš minēto un vadoties no Komerclikuma 169., 267., 268., 270., 274., 276., 283., 291., 296., 301. pantiem, Civilprocesa likuma 1., 8., 10., 41., 93., 97., 193., 204.^{1}pantiem, tiesa

n o s p r i e d a

akciju sabiedrības „Optima Management" (reģistrācijas Nr. 40003741577) prasību pret akciju sabiedrību „Ventbunkers" (reģistrācijas Nr.50003179321) par pienākuma uzlikšanu sniegt informāciju, valdes rīcības atzīšanu par simulatīvu un zaudējumu piedziņu - **noraidīt.**

Piedzīt no akciju sabiedrības „Optima Management" (reģistrācijas Nr. 40003741577) valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par pavēstu, pieteikuma sūtīšanu- **Ls 0.86 (86 santīmi),** ko ieskaitīt Tiesu administrācijas kontā LV51TREL2190458019000, Valsts kase, TRELLV22 (norādot lietas numuru).

Noteikt akciju sabiedrībai „Optima Management" 10 (desmit) dienu termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesāšanās izdevumiem, skaitot no sprieduma stāšanās spēkā dienas**.**

Spriedumu 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas 2013.gada 22.novembrī var pārsūdzēt Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Ventspils tiesā.

Tiesnesis I.Kligačs